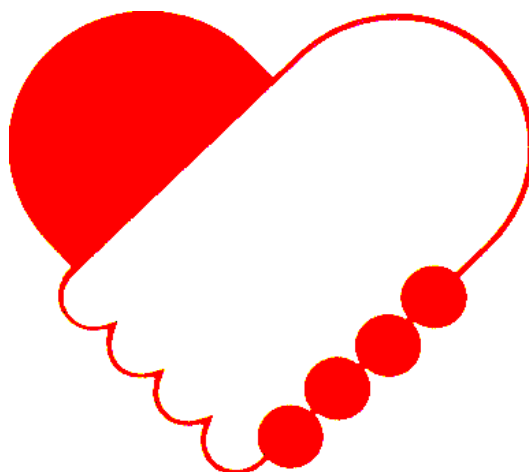

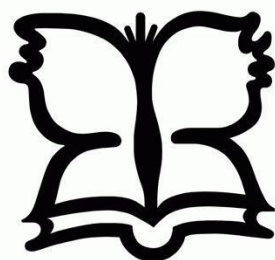
Příloha č.1

ŠKOLNÍ VZDĚLÁVACÍ PROGRAM

pro školní družinu

„Srdcem a rozumem k úspěchu v životě“

*PROJEKT
ZDRAVÁ ŠKOLA*

Partnerská škola Výzkumného ústavu pedagogického - Praha

**Speciální základní škola a praktická škola Chrudim
Školní náměstí 228**

ŠVP pro školní družinu (dále ŠD)

- I. Cíle vzdělávání
- II. Délka vzdělávání
- III. Formy a obsah vzdělávání
- IV. Časový plán vzdělávání
- V. Podmínky přijímání, průběhu a ukončování vzdělávání
- VI. Podmínky pro vzdělávání žáků se speciálními vzdělávacími potřebami
- VII. Popis materiálních a ekonomických podmínek
- VIII. Popis personálních podmínek
- IX. Podmínky bezpečnosti a ochrany zdraví

I. Cíle vzdělávání

Zájmové vzdělávání ve ŠD naplňuje svými specifickými prostředky obecné cíle vzdělávání dané Školským zákonem a to zejména:

- rozvoj žáka, jeho učení a poznání
- osvojování základních hodnot, na nichž je založena naše společnost
- získávání osobní samostatnosti a schopnosti projevit se jako samostatná osobnost působící na své okolí.

Smyslem a cílem výchovné práce ve ŠD je vybavení žáků souborem klíčových kompetencí, které tvoří základ pro jeho vstup do života i pracovního procesu. Vybavování žáků kompetencemi chápeme jako naplňování specificky integrovaných vzdělávacích cílů a prostřednictvím volnočasových aktivit jsou u žáků posilovány tyto kompetence:

1. kompetence k učení
2. kompetence k řešení problémů
3. kompetence komunikativní
4. kompetence sociální a interpersonální
5. kompetence pracovní
6. kompetence trávení volného času

Posledně jmenovaná kompetence je specifická právě pro ŠD, neboť právě zde se žáci učí orientovat ve smysluplných možnostech trávení volného času, učí se vybírat si zájmové činnosti, jakož i říci „ne“ nevhodným nabídkám.

II. Délka vzdělávání

ŠD vykonává činnost po celý školní rok ve dnech školního vyučování.

III. Formy a obsah vzdělávání

Vzdělávání a výchova ve ŠD probíhá formou:

1. pravidelných činností
2. příležitostných akcí
3. spontánních aktivit

1. Pravidelné činnosti jsou dány týdenní skladbou zaměstnání včetně funkčních režimových momentů.
2. Příležitostné akce jsou významnější akce, které nejsou zahrnuty do standardní týdenní skladby činnosti – besídky, slavnosti, exkurze.
3. Spontánní aktivity vycházejí z denní skladby činnosti ve ŠD, splňují požadavky psychohygieny, jejich nabídka je průběžná. Jedná se např. o spontánní hry ve vymezeném prostoru při pobytu venku, spontánní činnosti při ranní družině apod. Řízené a spontánní činnosti na sebe přirozeně navazují.
Kromě výše uvedených aktivit umožňuje ŠD také činnosti odpočinkové a přípravu na vyučování.

Odpočinkové činnosti jsou nejen činnosti klidové, ale též aktivní odpočinek (rekreační činnosti), který bude kompenzovat jednostrannou zátěž během školního vyučování. Příprava na vyučování není jen vypracovávání domácích úkolů, ale i didaktické hry, pokusy, poslechové činnosti, tematické vycházky apod.

Základním prostředkem činnosti ŠD je hra. Navozuje kladné emoce, přináší napětí i následné uvolnění, herní činnosti jsou založeny na zážitku žáků, obohacuje jejich poznání, rozšiřuje vědomosti a dovednosti.

Při výběru činnosti ve ŠD vycházíme ze specifiky práce, zohledňujeme požadavky na pedagogiku volného času - z toho vyplývají strategie pedagogické práce.

- požadavek pedagogického ovlivňování trávení volného času – navozujeme a motivujeme činnosti pro žáky
- požadavek dobrovolnosti – činnosti jsou přiměřené věku žáků i jejich momentálnímu stavu, žáci je mají vykonávat dobrovolně na základě vzbuzeného zájmu
- požadavek zajímavosti a zájmovosti – činnosti mají být pro žáky atraktivní (jiné postupy a náměty než ty, které se používají ve škole)
- požadavek aktivity – volíme činnosti tak, aby v nich mohly být přiměřeně úspěšné všechny děti, nepředkládáme žákům hotové poznatky, vedeme je k tomu, aby se podílely na přípravě činnosti (zážitek z poznání)
- požadavek citlivosti a citovosti – dbáme, aby všechny činnosti přinášely žákům kladné emoce a to nejen z činnosti samé a následného hodnocení, ale také radost z objevování či překonávání překážek; nehodnotíme výsledek, ale samotný proces, děj
- požadavek seberealizace – důležité je, aby žáci v činnosti nacházely a objevovaly sebe sama, ztotožnily se s činností a jejich prostřednictvím si vytvářely žádoucí sociální kontakty

Velmi důležitá je participace – žáci se podílejí na plánování, vykonávání i hodnocení činnosti.

Obsah vzdělávání ve ŠD

Vycházíme ze vzdělávacích oborů, které má rozpracovány naše škola ve svém ŠVP. Akceptujeme kurikulární přístup – činnosti plánujeme, realizujeme, hodnotíme, ale též sledujeme, jaké kompetence žáci získali či jaké byly rozvíjeny.

Ve struktuře nově koncipovaného plánu budeme nejvíce rozvíjet vzdělávací oblast „**ČLOVĚK A JEHO SVĚT**“.

- rozvíjí poznatky, dovednosti a prvotní zkušenosti žáků získané ve výchově, v rodině a v předškolním vzdělávání. Žáci se učí pozorovat a pojmenovávat věci, jevy a děje, jejich vzájemné vztahy a souvislosti, utváří se tak jejich prvotní ucelený obraz světa.
- Oblast člověk a jeho svět se člení do pěti tematických okruhů:
 1. Místo, kde žijeme
 2. Lidé kolem nás
 3. Lidé a čas
 4. Rozmanitosti přírody
 5. Člověk a jeho zdraví

1. MÍSTO, KDE ŽIJEME

Očekávané výstupy:

- zvládnout orientaci v okolí svého bydliště a okolí školy
- popsat a zvládnout cestu do školy
- znát nejvýznamnější místa ve městě
- popsat polohu svého bydliště

Témata:

Všichni někde žijeme

- porovnáváme způsob života ve městě a na vesnici, jeho rozdíly (stavby domů, průmysl, možnosti zaměstnání, kulturní a společenský život)
- připravujeme výstavku pohlednic a fotografií našeho bydliště
- hovoříme o tradicích a zvycích města, připomeneme si významné akce (Loutkářská Chrudim) + fotografie, pohlednice
- vypravujeme ostatním, kudy vede cesta do školy, zkusíme zhotovit nákres
- tvoříme koláže, kresby s tematikou života ve městě a na vesnici

Pozor auto!

- dle kartiček se naučíme nepoužívanější dopravní značky
- pomocí testů dopravní výchovy kreslíme semaforey a řešíme modelové situace v silničním provozu
- vyhlásíme soutěž „Bezpečné chování v silničním provozu“ (realizujeme při vycházkách po městě – přechody, semaforey)
- seznámíme se s dopravními prostředky, jejich využívání v praktickém životě
- získané vědomosti zkusíme na Dětském dopravním hřišti (jízda dle značek a semaforů)

Po stopách historie

- na mapě si ukážeme místo, kde žijeme, vypravujeme si dle obrázků (připomeneme si regionální zvláštnosti)
- prostřednictvím tematických vycházek se seznamujeme s významnými orientačními body a místy (hradby, kostel, Okresní muzeum, Muzeum loutkářských kultur, kašna,..)
- navštívíme Okresní muzeum + Muzeum loutkářských kultur, řekneme si, k čemu slouží
- pomocí fotografií si vypravujeme o slavných rodácích, o sochách ve městě
- vysvětlíme si pojem „erb“ a zkusíme si nějaký vytvořit

Po proudu Chrudimky

- na mapě si ukážeme pramen řeky, její přítoky
- při vycházkách sledujeme tok řeky
- vysvětlíme si význam vody pro život člověka
- rostliny a ptactvo podél řeky – koláže

Jsem průvodcem našeho města

- připomeneme si významné budovy a instituce ve městě (policie, Městská policie, MěÚ, nemocnice, soud, knihovna, ..)
- zahrajeme si hru po městě (jak se dostanu na policii, na MěÚ,...)
- navštívíme vlakové a autobusové nádraží, ukážeme a vysvětlíme si jízdní řád – orientace v něm
- druhy dopravních prostředků – seznámení pomocí pexesa

2. LIDÉ KOLEM NÁS

Očekávané výstupy:

- znát role rodinných příslušníků a vztahy mezi nimi, rozlišovat blízké příbuzenské vztahy
- mít osvojené základy společenského chování
- projevat toleranci k odlišnostem spolužáků, jejich přednostem a nedostatkům
- pojmenovat nejběžnější povolání a pracovní činnosti
- vědět, jak se chovat při setkání s neznámými lidmi

Témata:

Všichni jsme byli malí

- prohlížíme si fotografie naší rodiny, poznáváme, kdo je kdo (fotky z našeho dětství)
- kreslíme členy rodiny
- každý den má někdo svátek – jména, jak vznikla ...
- sestavujeme si rodokmen rodiny
- vymýšlíme rodinný erb
- zpíváme si písně s tematikou rodina
- koláž – vystřihujeme z časopisů, dokreslujeme
- pantomima – předvádíme obvyklé činnosti jednotlivých členů rodiny

Svět je plný lidí

- pozorujeme v atlase svět – zeměkouli – světadíly - jak se jmenují, porovnáváme velikost, zkusíme odhadnout, kde žije nejvíce lidí

- různé jazyky na zemi – čteme žákům text v různých jazycích – různá forma – ukázka; proč se učíme cizím jazykům
- hra na cestovní kancelář – získáváme podvědomí o různých zemích
- koláž – vystřihujeme z časopisů – lidé různé barvy pleti = multikulturní výchova, různé zvyky, náboženství – tolerance k lidem jiné národnosti, barvy pleti
- pomáháme postiženým lidem
- co se mi líbí x nelíbí na kamarádovi, s čím mu chci pomoci – sociohry (vedeme žáky k vytváření příznivého sociálního klimatu ve ŠD)
- čteme pohádku x reálný příběh – co je reálné, co ne – pracujeme s informacemi – mediální výchova

Stolničíme a nakupujeme

- připravujeme oslavu svátku, narozenin – prostírání, příprava stolu
- hrajeme si na svatbu, na setkání s významným člověkem – správné oblečení, chování, upevňujeme společenské a zdvořilostní návyky
- připravujeme pokrm na hostinu – práce v kuchyňce
- oblékáme se do společnosti (do divadla, na koncert, do kina,..)
- nakupujeme – hra na obchod – správně postupujeme, zdvořilé chování, správné placení,..

Oslovil mne cizí pán

- čteme si příběhy s touto tematikou
- vyprávíme si své případné osobní zkušenosti i to, jak jsme se zachovali
- simulujeme situace setkání s neznámým člověkem – scénky, učíme se říkat NE nevhodným návrhům
- dle obrázků řešíme situace, které by nás mohly potkat a které ohrožují naši bezpečnost

Pomoc, hoří !

- seznamujeme se s důležitými profesemi – hasič, policista, záchranář
- pantomimicky předvádíme lidské profese
- simulujeme situace, kdy se stala dopravní nehoda, hoří, topí se člověk.. – učíme žáky adekvátně reagovat
- hrajeme si na záchranáře, hasiče, policii
- učíme se důležitá telefonní čísla

3. LIDÉ A ČAS

Očekávané výstupy:

- zvládnout jednoduchou orientaci v čase
- poznat, kolik je hodin
- znát rozvržení svých denních činností
- rozlišovat děj v minulosti, přítomnosti a budoucnosti
- poznávat různé lidské činnosti

Témata:

Čas jak hodiny

- prohlédneme různé typy hodin na obrázku
- vyrábíme si své hodiny – různé způsoby – výstavka

- odhadujeme určitý časový úsek (půl minuty, jednu minutu,..)
- stojíme na jedné noze, mluvíme, mlčíme, skáčeme... po dobu jedné minuty – uvědomujeme si, jak je někdy minuta dlouhá, jindy krátká
- bádáme, co je uvnitř hodin
- poznáváme čas na hodinách
- učíme se znát čas na hodinách
- způsoby měření času – hodinky, stopky
- vycházka k obchodu s hodinami

Časové úseky

- vyrábíme kalendář – dny, týdny, měsíce, rok, roční období (jako časový úsek)
- čteme si pohádku o dvanácti měsíčkách – dramatizace, výroba rekvizit
- zpíváme si píseň Dvanácti měsíců
- vyprávíme si popletený příběh (slovesa užitá v nesprávném čase – rozlišujeme minulost, přítomnost, budoucnost)

Časem se všechno mění – i staré věci mají své kouzlo

- návštěva muzea – porovnáváme historické a dnešní stavby
- jak se oblékali lidé v pravěku, ve středověku, naši prarodiče a rodiče, my (využití knihy Lovci mamutů, ilustrovaných pohádek, módních časopisů)
- výstava předmětů, které se užívaly dříve a dnes - žehličky, rádia, telefony,... modernizace
- hračky, se kterými si hráli naši rodiče, prarodiče
- porovnáváme, jak se mění vlivem času člověk – fotka malého dítěte, dospělého a starého člověka
- besedujeme se starými lidmi
- pokoušíme se o fantazijní kresbu – jak bude vypadat svět např. za 100 let

Co pro mne znamená volný čas

- potřebujeme denní režim – co pro nás znamená, co nám přináší
- pomáháme kamarádovi Popletovi, „srovnat popletený režim dne“
- předvádíme pantomimicky činnost ranní, dopolední,.. části dne
- barevně vyjadřujeme, co nám přinášejí jednotlivé činnosti během dne (spánek, učení, cesta do školy, volné odpoledne,..) - povídáme si o tom, jaké barvy převládají, možno vytvořit společnou koláž
- můj volný čas – jak ho trávím, volnočasové aktivity, koníčky; když jsem se nudil, jak v tu chvíli ubíhal čas

4. ROZMANITOSTI PŘÍRODY

Očekávané výstupy:

- poznat nejběžnější druhy domácích a volně žijících zvířat
- popsat a porovnat viditelné proměny v přírodě v jednotlivých ročních obdobích
- pojmenovat základní druhy ovoce a zeleniny, poznat rozdíly mezi dřevinami a bylinami
- uplatňovat základní zásady chování v přírodě

Témata:

Zvířátka jsou naši přátelé

a/ poznáváme domácí zvířata a jejich mláďata

- dorozumíváme se jako domácí zvířata
 - pantomima – předvádění zvířat
 - výtvarné ztvárnění zvířat
 - užitek pro lidi
 - staráme se o domácí mazlíčky
- b/ poznáváme lesní zvířata
- způsob života a zimní spánek
 - potrava lesních zvířat
 - pomoc lidí zvířatům v zimě
 - pohybové a didaktické hry
 - chystáme krmítko pro ptáčky
- c/ na návštěvě v zoo
- na obrázcích poznáváme exotická zvířata
 - rozdílný tvar těla i způsob života
 - jejich zvláštnosti
 - doplňujeme zvířata na obrázek zeměkoule podle místa jejich života

Slavnosti stromů

- porovnáváme stromy – jehličnaté a listnaté
- tvoříme herbář z listů
- podnikáme vycházky do parku, sledujeme stromy v jednotlivých ročních obdobích
- výtvarné zpracování proměny stromů různými technikami
- výrobky z přírodních materiálů
- plody
- poznáváme známé druhy květin, herbář

Dary přírody

- poznáváme základní druhy zeleniny a ovoce
- exotické ovoce – kde roste
- připravujeme ovocnou mísu
- pohybová hra „Košík ovoce“
- výtvarné zpracování – různé techniky

Vodu pijeme, vzduch dýcháme

- ekologická výchova – chráníme přírodu před odpadky – čtyři odlišně barevné kontejnery, třídění odpadu, sběr víček od PET lahví
- slunce potřebujeme k životu
- pracujeme s knihou „Atlas vesmíru“ – pozorujeme obrázky Slunce, hvězd, planet
- jak vzniká voda – čteme z knihy „malované počasí“ – koloběh vody
- vytváříme maketu vodního toku
- vycházka kolem toku Chrudimky
- ochrana vody před znečištěním

Proměny přírody

- poznáváme jednotlivé měsíce roku dle jejich charakteristických znaků
- roční období – přiřazujeme k nim barvy a jejich odstíny
- výtvarné zpracování jednotlivých ročních období
- práce na poli, na zahrádkách

5. ČLOVĚK A JEHO ZDRAVÍ

Očekávané výstupy:

- uplatňovat hygienické návyky a zvládnout sebeobsluhu

- dodržovat zásady bezpečného chování, neohrožovat zdraví své a zdraví jiných
- uplatňovat základní pravidla silničního provozu pro chodce
- pojmenovat hlavní části lidského těla
- dokázat sdělit své zdravotní potíže a pocity
- zvládnout ošetření drobných poranění

Témata:

Naše tělo

- seznamujeme se s profesí lékaře, návštěva dětského oddělení nemocnice
- hrajeme si na lékaře a nemocného
- ošetřujeme drobná poranění – obvazy, náplasti, dlahy, poskytujeme první pomoc
- vysvětlujeme lékaři, co nás trápí – popsat svůj subjektivní pocit, nazvat správně jednotlivé části těla, orgány (srdce, žaludek, mozek, ledviny)
- prohlížíme si rentgenové snímky – jak to vypadá uvnitř těla - besedujeme s pracovníci ČČK (zásady první pomoci)
- kreslíme člověka – rozvržení části těla, proporce
- vystříhneme z časopisu muže a ženu – rozdíl
- seznamujeme se s běžnými nemocemi, jejich prevence, lidé s handicapem

Au, to bolí !

- vyprávíme si, kde všude se skrývá nebezpečí – silniční provoz, kontakt s neznámou osobou, návykové látky, ...
- sledujeme videokazety s příslušnou tematikou (mimořádné situace)
- předcházíme úrazům – vhodné chování ve škole i doma
- bezpečné chování v silničním provozu
- sportujeme
- vysvětlujeme si pojmy osobní a intimní hygieny
- vypravujeme si příběh o klukovi, který o sebe nedbá

Co máme na talíři

- vyhledáváme zdroj vitamínů
- nakupujeme zdravé potraviny
- význam ovoce, zeleniny (vitamíny, minerály, vláknina)
- připravujeme si zdravý pokrm
- třídíme si potraviny na zdravé a nezdravé
- proč pijeme, význam pitného režimu

Naše smysly

- rozvíjíme všechny naše smysly
- smyslové hry (sluchové, zrakové, hmatové, čichové, chuťové)
- prohlížíme si detailní zobrazení oka na obrázku
- chráníme si naše smyslové orgány (UV záření – brýle, nepobývat v hlučném prostředí,..)

IV. Časový plán vzdělávání

Tento ŠVP je sestaven na dobu neurčitou. Obsahuje výběr možných činností, ze kterých budou vychovatelky volit podle aktuálního složení žáků, s nimiž budou pracovat.

Toto uspořádání umožňuje tvořivě reagovat na změny i na různou skladbu žáků ve školní družině.

Hodnocení bude prováděno 1x ročně. ŠVP není dogma, proto při hodnocení může dojít k určitým změnám (činnosti, které se neosvědčily, mohou být nahrazeny jinými).

V. Podmínky přijímání, průběhu a ukončování vzdělávání

Do školní družiny jsou žáci přijímáni na základě zákonným zástupcem vyplněného Zápisního lístku a v souladu s platnými kritérii přijímání žáků do školní družiny. O přijetí do ŠD rozhoduje ředitelka školy.

Žák je přijímán do ŠD zpravidla na dobu školního roku, může být přijat i v průběhu školního roku.

Během školního roku může být odhlášen nebo vyloučen.

Podmínky jsou stanoveny Vnitřním řádem ŠD.

VI. Podmínky pro vzdělávání žáků se speciálními vzdělávacími potřebami

Vzhledem k typu školy navštěvují školní družinu žáci, z nichž některé mají větší či menší výchovné nebo zdravotní problémy. Z tohoto důvodu ve školní družině vedle vychovatelek i asistentky pedagoga.

Žákům se speciálními vzdělávacími potřebami je dle stupně charakteru jejich znevýhodnění či postižení při jejich začlenění do volnočasových aktivit věnována průběžná zvláštní pozornost.

VII. Popis materiálních a ekonomických podmínek

Školní družina využívá pro svou činnost vlastní prostor v přízemí budovy školy. Je zařízen jako herna, která svým vybavením a uspořádáním odpovídá potřebám dětí mladšího školního věku. Dává příležitost k odpočinku, umožňuje spontánní, zájmové i organizované aktivity a je upravena a zařízena tak, aby se odlišovala od vybavení školních učeben.

Materiální vybavení školní družiny je na vysoké úrovni, prostředí je vkusně a esteticky zařízeno.

Pro zájmovou činnost využívá školní družina další prostory školy – tělocvičnu, fit pro zdraví, hudební učebnu, knihovnu, kuchyňku, keramickou dílnu a klášterní zahrady.

Kromě základního vybavení, jako jsou hračky a další pomůcky, využívá ŠD koloběžky a sportovní potřeby školy. Jako motivačního prostředku využíváme počítače, knihy, časopisy, video, televizi, radiomagnetofon.

Vzdělávání ve ŠD je poskytováno za úplaty, výše úplaty a podmínky jsou stanoveny Vnitřním řádem

ŠD.

VIII. Popis personálních podmínek

Provoz školní družiny zajišťují kvalifikované vychovatelky a asistentky pedagoga. Vzájemně se doplňují, kvalitně spolupracují a průběžně se vzdělávají – samostudium odborné literatury, semináře, celoživotní vzdělávání apod.

Při řešení různých organizačních a výchovných záležitostí školní družiny vychovatelky úzce spolupracují s třídním učitelem, výchovným poradcem, vedením školy. Rodiče mohou navštívit školní družinu kdykoliv po vzájemné dohodě s vychovatelkami.

IX. Podmínky bezpečnosti a ochrany zdraví

Viz Vnitřní řád školní družiny